

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN CİNSİYET DEĞİŞKENİ BAĞLAMINDA DEVAMSIZLIK NEDENLERİ

Mehmet HABERLİ*
Mehmet Fatih GÜVENÇ**

Öz

Bu araştırmanın amacı ortaokul öğrencilerinin okula devamsızlık nedenlerini tespit etmek ve devamsızlık nedenlerinin cinsiyete göre farklılıklarını ortaya koymaktır. Araştırma tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın örneklemini 2012-2013 Eğitim-Öğretim yılında Hatay Kavalcık Ertuğrul Gazi Orta Okulunda 5, 6, 7, 8. sınıfta öğrenim gören öğrencilerden oluşmaktadır. Veriler, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanıp, araştırmacı tarafından geliştirilen devamsızlık nedenleri anketinin öğrencilere uygulanması sonucu ulaşılan bilgilerden oluşmaktadır. Yapılan çalışma sonucunda, öğrencilerin devamsızlıklarının yoğun olarak ailevi nedenlerden kaynaklandığı görülmüştür. Ailevi nedenlerden sonra yoğun olarak işaretlenen nedenler okul, öğretmen ve yöneticilerden kaynaklanan nedenlerdir. Cinsiyete göre devamsızlık nedenlerinde önemli farklılıklar tespit edilmiştir. Kız öğrencilerin okula devamsızlık yapmalarında ailelerin büyük paylarının olduğu görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Ortaokul Öğrencileri, Devamsızlık Nedenleri, Okula Devamsızlık, Cinsiyet

149

DISCONTINUITY REASONS OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS IN THE CONTEXT OF GENDER VARIABLE

Abstract

The purpose of this study is to determine the discontinuation reasons of secondary school students and to put the discontinuation reasons forward in terms of gender differences. The research was done with survey model. Sample of the study includes 5th, 6th, 7th and 8th grade students of Hatay Kavalcık Ertuğrul Gazi Secondary

* Dr., Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, mehmethaberli@gmail.com

** Milli Eğitim Bakanlığı, Türkçe Öğretmeni, f.guven@hotmai.com

School of 2012 – 2013 educational year. Data consists of the information obtained from the application of discontinuation reasons survey to the students. The survey was developed by Ministry of National Education and improve by the researcher. At the end of the study, it was seen that the reason of discontinuation is intensively family based. Intensely choosen reasons besides familial reasons are reasons that are stemming from school, teachers and directors. Significant differences in discontinuation in terms of gender reasons were determined. It has been seen that families have part in discontinuation of female students.

Keywords: Secondary Students, Reasons of Discontinuation, Discontinuation to Shools, Gender

1. GİRİŞ

Eğitim, bireyin davranışında, kendi yaşantısı yoluyla ve amaçlı olarak, istendik değişme meydana getirme süreci olarak tanımlanmaktadır. ¹ Okul ise eğitim sisteminin genel ve özel amaçları ile temel ilkeleri doğrultusunda, öğrenciye istendik bilgi, beceri ve davranışların bilimsel yöntemlerle kazandırıldığı eğitim örgütüdür. Zorunlu öğrenim çağındaki öğrencilerin velileri, öğrencilerin okula devamını sağlamakla yükümlüdür. Çünkü Öğrenme yaşantılarının merkezinde öğrencinin yer aldığı öğrenci merkezli eğitim, zamanın dikkatli ve verimli kullanılmasını gerektirir. Öğrenme için ayrılan süre içerisinde öğrencinin sürekli katılım göstermediği bir öğretim etkinliği, onun gerçekleştireceği öğrenme yaşantılarının eksik olmasına neden olmaktadır. Bu duruma etki eden önemli nedenlerden biri “devamsızlıktır”. Okul yönetimini “öğrenci hizmetleri” kapsamında en çok uğraştıran işlerden biri öğrenci devamının izlenmesidir. ² Bu

¹ Mahmut Tezcan, *Eğitim Sosyolojisine Giriş*, Ankara: Ankara Üni. Eğitim Fakültesi Yayınları, 1981, s. 4.

² Haydar Taymaz, *İlköğretim ve Ortaöğretim Okul Müdürleri İçin Okul Yönetimi, Okul Yöneticisinin İş Alanları, Alanlara Giren İşler, İşlerin İşlemleri İşlem Basamakları*. Ankara: PegemA Yayıncılık, 2000, s. 123.

noktada velilerle birlikte okul yönetimleri, Mili Eğitim Müdürlükleri, denetçiler, muhtarlar ve mülki idari ortak yükümlülüklerle sahiptir.³

Eğitimin özel, genel ve uzak hedeflerinin gerçekleşmesi, öğrencilerin etkin katılımına bağlıdır. Öğrencilerin aktif olmadıkları bir eğitim-öğretim ortamında istenen hedef davranışların tam anlamıyla gerçekleşmesi mümkün olmamaktadır. Aktif katılım ilkesinin temel alındığı, eğitim-öğretim ortamlarında öğrenim gören öğrencilerin güdülenme düzeyleri yüksek olur. Bu da etkili öğrenme-öğretme sürecine olumlu katkı sağlar. Bu noktada öğretmenlerin oldukça titiz davranmaları gerekmektedir. Aksi takdirde öğrenciler, devamsızlık yapmaya, okuldan uzaklaşmaya başlar. Bu sebeple, Milli Eğitim sisteminin özel, genel ve uzak hedeflerini gerçekleştirmek için öncelikle devamsızlığa neden olan faktörleri saptamak gereklidir. Bu faktörleri ortadan kaldırıp, eğitim-öğretim sürecini verimli hale getirmek için öğrencilerin okula devam etmeleri sağlanmalıdır.

2. YÖNTEM

Bu araştırma, tarama modeli esas alınarak gerçekleştirilmiştir. Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan durumu, var olduğu şekilde betimlemeyi amaçlamaktadır.⁴ Bu çalışmada, öğrencilerin devamsızlık nedenlerinin tespiti, kız ve erkek öğrenciler arasındaki devamsızlık nedenlerinin farklılıkları betimlenmeye çalışılacak olması, bu yöntemin seçilmesinde etkili olmuştur. Araştırmaya konu olan devamsızlık nedenleri, öğrenciyi etkileyebilecek değişkenler açısından çok yönlü bir bakış açısıyla ele alınmıştır. Bu bağlamda öğrenci

³ Bkz. MEB, *İlköğretim Kurumları Yönetmeliği*, 25620 Sayılı Resmi Gazete, 2004.

⁴ Bkz. Niyazi Karasar, *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler*, Ankara: 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd., 1994, s. 77.

devamsızlığı; aile, öğrenci, okul, sınıf ve arkadaş çevresine bağlı olmak üzere beş ana neden altında ele alınmıştır. Bu sorunların çözümüne katkı sağlayacak önerilere de yer verilmiştir.

2. 1. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evreni, Türkiye'deki Ortaokul öğrencileridir. Örneklem ise Hatay Reyhanlı Kavalcık Ertuğrul Gazi Ortaokulu'dur. Bu okulda 2012-2013 eğitim-öğretim yılı itibariyle toplam 186 öğrenci öğrenim görmektedir. Araştırmada, her sınıftan eşit olmak üzere 120 öğrenci örnekleme dahil edilmiştir. Okulda 5-6. sınıflar iki şube 7,8. sınıflar tek şubeden oluştuğu için eşitlik sağlanması adına 5 ve 6. Sınıf öğrencilerinden de 30 kişi seçilmiştir.

2. 2. Verilerin Toplanması

Araştırmada ihtiyaç duyulan veriler elde edilirken anket tekniğinden yararlanılmıştır. Bu bağlamda öğrencilerin devamsızlığı ve devamsızlığı ortaya çıkaran durumu incelemeye yönelik, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan anket soruları geliştirilmiştir.

Veri toplamak amacıyla geliştirilen anket, 2012-2013 eğitim-öğretim yılında Hatay ilinin Reyhanlı ilçesindeki Kavalcık Ertuğrul Gazi Orta Okulu 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerden toplamda 120 öğrenciye uygulanmıştır. Ankete verilen cevaplar spss20 programına girilerek dökümü, frekans dağılımları çıkarılmış ve yüzdeleri hesaplanmıştır. Ayrıca ki-kare testi uygulanmış kız ve erkek öğrencilerin devamsızlıkları arasında anlamlı farklılıklar gözlemlenmiştir.

3. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, araştırma sorununun çözümlenmesi amacı ile toplanan verilerin istatistiksel çözümlenmeleri yapılarak elde edilen bulgulara ve bunların yorumlanmasına yer verilmiştir. Bulgular ve yorumlarda, amaca yönelik yoğun olarak işaretlenen maddeler

arasından en fazla olandan az olana doğru sıra izlenmiştir. % 10'nun altında işaretlenen maddelerle ilgili değerlendirme yapılmamıştır. Her bir amaca ilişkin istatistiksel tablo verildikten sonra aynı başlık altında maddelerin yorumları yapılmıştır.

İlk olarak yüzdeleri ve frekansları veren genel bir tablo sunulmuştur. Bu tabloda anketteki soruların kaç kişi tarafından işaretlendiği ve sorulara verilen cevapların yüzdeleri oranları gösterilmiştir. Ayrıca kız ve erkek öğrenciler arasında maddelere göre işaretlenme oranı bakımından farklılıklar da verilmiştir.

Tablo 1. Devamsızlık nedenleri yüzde ve frekans dağılımı

	E(katılıyorum)		K(katılıyorum)		TOPLAM	
	F	%	F	%	F	%
DEVAMSIZLIK NEDENLERİ ANKETİ CİNSİYETE GÖRE VERİ ANALİZİ						
1)Moralim bozuk olduğu günlerde okula gitmem.	25	20,8	6	5,0	31	25,8
2)Çalışarak eve para getirme gerekliliğinden devamsızlık yaparım.	14	11,7	22	18,3	36	30
3)Okula gidecek kadar harçlığım olmadığı günler okula gitmem.	4	3,3	0	0,0	4	3,3
4) Sağlığımın bozuk olması nedeniyle devamsızlık yaparım.	26	21,7	32	26,7	58	48,3
5) Sabahları uyanamadığımdan, geç kaldığımda okula gitmem.	25	20,8	5	4,2	30	25,0
6) Kıyafetim müsait olmadığı günlerde okula gitmem.	14	11,7	4	3,3	18	15,0
7) Evde anne ve babama yardım etmem gerektiğinden okula gitmem.	22	18,3	27	22,5	49	40,8
8) Sevmediğim derslerin olduğu gün okula gitmem.	3	2,5	5	4,2	8	6,7

9) Sevmediğim, ilişkilerimin iyi olmadığı öğretmenlerin dersi olduğu gün okula gitmem.	4	3,3	1	0,8	5	4,2
10) Bir sonraki gün zorlu bir dersin sınavına hazırlanmak için okula gitmem.	3	2,5	0	0,0	3	2,5
11) İhtiyacımız olduğunda izin verilmediği için devamsızlık yaparım.	12	10,0	10	8,3	22	18,3
12) Okulu sevmediğimden ve eğitimin bir faydasını göremediğimden devamsızlık yaparım.	5	4,2	2	1,7	7	5,8
13) Yorucu bir günden sonra dinlenmek için okula gitmem.	12	10,0	6	5,0	18	15,0
14) Disiplinin fazla olması nedeniyle okula devamsızlık yaparım.	4	3,3	1	0,8	5	4,2
15) Ara sıra arkadaşlarımla bir yerde eğlenmek için devamsızlık yaptığım olur.	15	12,5	0	0,0	15	12,5
16) Boş derslerin fazla olduğu günlerde okula devam etmem.	18	15,0	3	2,5	21	17,5
17) Derslerle ilgili araç gerecin olmadığından okula devam etmem.	4	3,3	5	4,2	9	7,5
18) Arkadaşlarımla etkisiyle devamsızlık yaparım.	4	3,3	4	3,3	8	6,7
19) Zor derslerin aynı güne toplanması devamsızlığıma neden olur.	4	3,3	1	0,8	5	4,2
20) Sözlü sınavların olduğu günlerde okula gitmem.	5	4,2	3	2,5	8	6,7
21) Derslere yeterince hazırlanamadığım günlerde okula	5	4,2	4	3,3	9	7,5

gitmem.						
22) Kardeşlerine bakmak zorunda olduğumdan devamsızlık yaparım.	15	12,5	33	27,5	48	40,8
23) Okulda kendini güvende hissetmemenden devamsızlık yaparım.	4	3,3	4	3,3	8	6,7
24) Annem, babam okul zamanı evde olmadığı için okula gelemediğim günler oluyor.	26	21,7	29	24,2	55	45,8
25) Annem, babam, ağabeylerim izin vermediği için okula gelemiyorum.	10	8,3	27	22,5	37	30,8

Bu tablodaki devamsızlık nedenlerinin toplam işaretlenme yoğunluklarına bakıldığında yüzde kırk ve elli arasında işaretlenen dört madde olduğu görülmektedir (md.4 md.24, md.22, md.7). Bunlardan madde 22 ve madde 7 aynı oranlarda işaretlenmiştir. Yüzde otuz ve kırk oranları arasında işaretlenen iki madde (md.25, md.2) bulunmaktadır. Yüzde yirmi ve otuz arasında işaretlenen iki madde (md.5, md.1) vardır. Bu iki maddenin işaretlenme yoğunlukları çok yakındır. Yüzde on ve yirmi arasında işaretlenen beş madde (md.6, md.11, md.13, md.15, md.16) bulunmaktadır. Madde 6 ve madde 13 aynı oranda işaretlenmiştir. Yüzde onun altında işaretlenen on iki madde (md.3, md.8, md.9, md.10, md.12,md.14, md.17, md.18, md.19, md.20, md.21, md.23) bulunmaktadır. Madde 23 ile madde 20, madde 18 ile madde 8; madde 17 ile 21, madde 9 ve madde 14 ile madde 19 aynı oranda işaretlenmiştir.

Tablo 2. Sağlığımın bozuk olması nedeniyle devamsızlık yaparım.

		Sağlığımın bozuk olması nedeniyle devamsızlık yaparım		TOPLAM
		Katılmıyorum	Katılıyorum	
CİNSİYET	Erkek Sayısı	34	26	60
	Yüzdeler oranı %	% 28,3	% 21,7	% 50
	Kız Sayısı	28	32	60
	Yüzdeler oranı %	% 23,3	% 26,7	% 50

	%			
TOPLAM	Toplam Sayı Yüzdeler oranı	62 % 51,7	58 % 48,3	120 % 100

Ankete katılan öğrencilerin % 48,3 (F:58)'ünün "Sağlığımın bozuk olması nedeniyle devamsızlık yaparım." dediği görülmüştür. Bu madde en yoğun olarak gözlemlenen nedendir. Erkek öğrencilerin % 21,7(F:26)'si, kız öğrencilerin % 26,7(F:32)'si bu nedenle devamsızlık yaptığını söylemiştir. Bu madde, kız ve erkek öğrenciler tarafından yakın yüzdelerde söylenmiştir. Kız ve erkek öğrenciler arasında devamsızlık nedeninde anlamlı bir fark yoktur(p:0,273, P>0,05). Bu devamsızlık nedeninin bireysel olduğu görülmektedir. Bu sorunun çözümünde okula düşen görevler arasında; okulun temiz tutulması, öğrencilere ve ailelere temizlik kurallarının anlatılması ve öğrencilere kişisel temizlik bilincinin kazandırılması sayılabilir.

Tablo 3. Annem, babam okul zamanı evde olmadığı için okula gelemediğim günler oluyor.

		Annem babam okul zamanı evde olmadığı için okula gelemediğim günler oluyor		TOPLAM
		Katılmıyorum	Katılıyorum	
CİNSİYET	Erkek Sayısı	34	26	60
	Yüzdeler oranı %	% 28,3	% 21,7	% 50
	Kız Sayısı	31	29	60
	Yüzdeler oranı %	% 25,8	% 24,2	% 50
TOPLAM	Toplam Sayı	65	55	120
	Yüzdeler oranı	% 54,2	% 45,8	% 100

Ankete katılan öğrencilerden % 45,8(F:55)'inin "Annem, babam okul zamanı evde olmadığı için okula gelemediğim günler oluyor." dediği tespit edilmiştir. Bu madde en yoğun olarak işaretlenen ikinci maddedir. Erkek öğrencilerin % 21,7(F:26)'si, kız öğrencilerin % 24,2(F:29)'si bu nedenle devamsızlık yaptığını söylemiştir. Kız ve erkek öğrenciler arasında devamsızlık nedeni bakımından anlamlı bir fark yoktur.(p:0,583, p>0,05)

Bu devamsızlık, sosyal nedenlerden kaynaklanmaktadır. Anne ve babaların okul idaresi tarafından uyarılarak bu konuda daha dikkatli olmaları sağlanabilir. Anne ve babanın neden evde olmadığı araştırılarak bulunduğu bu nedene yönelik daha detaylı çözümler sunulabilir. Ayrıca kız ve erkek öğrencilerin neredeyse eşit olarak bu nedeni söylemiş olması, öğrencilerin yalnızca ev işi için evde kalmadıklarını göstermektedir. Öğrencilerin niçin anne ve babaları evde olmadığına okula gelmedikleri ayrı bir problem konusu olabilir.

Tablo 4. Evde anne ve babama yardım etmem gerektiğinden okula gitmem.

		Evde Annem ve babama yardım etmem gerektiğinden okula gitmem.		TOPLAM
		Katılmıyorum	Katılıyorum	
CİNSİYET	Erkek Sayısı	38	22	60
	Yüzdeler oranı %	% 31,7	% 18,3	% 50
CİNSİYET	Kız Sayısı	33	27	60
	Yüzdeler oranı %	% 27,5	% 22,5	% 50
TOPLAM	Toplam Sayı	65	49	120
	Yüzdeler oranı	% 59,2	% 40,8	% 100

Ankete katılan öğrencilerden % 40,8(F:49)'i "Evde anne ve babama yardım etmem gerektiğinden okula gitmem." demişlerdir. Bu madde en yoğun işaretlenen üçüncü maddedir. Erkek öğrencilerin % 18,3(F:22)'ü, kız öğrencilerin ise % 22,5(F:27)'i bu nedenle devamsızlık yaptığını söylemiştir. Kız ve erkek öğrenciler arasında devamsızlık nedeni bakımından anlamlı bir fark yoktur (p:353, p>0,05).

Okulun bulunduğu yerleşim yeri köydür. Buradan hareketle ebeveynlerin eğitimde devamlılığın önemi konusunda yeterli düzeyde bilinçli olmadığı söylenebilir. Öğrenciler okula gönderilmek yerine evde yardımcı olarak kullanılmaktadırlar. Velilerin bu konuda bilinçlendirilmesi bu devamsızlık nedenini azaltacaktır.

Tablo 5. Kardeşlerine bakmak zorunda olduğumdan devamsızlık yaparım.

		Kardeşlerime bakmak zorunda olduğum için devamsızlık yaparım		TOPLAM
		Katılmıyorum	Katılıyorum	
CİNSİYET	Erkek Sayısı	45	15	60
	Yüzdeler oranı %	% 37,5	% 12,5	% 50
	Kız Sayısı	27	33	60
	Yüzdeler oranı %	% 22,5	% 27,5	% 50
TOPLAM	Toplam Sayı	72	48	120
	Yüzdeler oranı	% 60	% 40,8	% 100

Ankete katılan öğrencilerden % 40(F:48)'inin "Kardeşlerime bakmak zorunda olduğumdan devamsızlık yaparım." dediği gözlemlenmiştir. Bu madde en fazla işaretlenen dördüncü maddedir. Erkek öğrencilerin % 12,5(F:15)'u, kız öğrencilerin % 27,5(F:33)'u bu nedenle devamsızlık yaptığını söylemiştir. Kız ve erkek öğrenciler arasında devamsızlık nedeni bakımından anlamlı bir fark vardır (p:0,001, p<0,05) .

Ebeveynlerin çalışıyor olması, köy gibi kırsal yerleşim yerlerinde kreş ve anaokulunun bulunmaması, öğrencilerin çocuk bakıcısı gibi kullanılmasına neden olmaktadır. Köy yaşamının değiştirilmesi mümkün olmadığından bu konunun çözümünde 36-60 aylık çocuklar için de eğitim verecek okulların açılması en geçerli çözüm olarak görülmektedir. Kız öğrenciler daha çok kardeşlerine bakmak zorunda kalmaktadır. Bu da özellikle kız öğrencilerin eğitim sürecine darbe vurmaktadır.

Tablo 6. Annem, babam, ağabeylerim izin vermediği için okula gelemiyorum.

		Annem, babam, ağabeylerim izin vermediği için okula gelemiyorum		TOPLAM
		Katılmıyorum	Katılıyorum	
CİNSİYET	Erkek Sayısı	50	10	60
	Yüzdeler oranı %	% 41,7	%8,3	% 50

	Kız Sayısı	33	33	60
	Yüzdeler oranı %	% 27,5	% 22,5	% 50
TOPLAM	Toplam Sayı	83	37	120
	Yüzdeler oranı	% 69,2	% 30,8	% 100

Ankete katılan öğrencilerden % 30,8(F:37)'i "Annem, babam, ağabeylerim izin vermediği için okula gelemiyorum." demiştir. Bu neden en fazla söylenen beşinci nedendir. Erkek öğrencilerin % 8,3(F:10)'ü, kız öğrencilerden % 22,5(F:27)'i bu nedenle okula devamsızlık yaptıklarını belirtmiştir. Kız ve erkek öğrenciler arasında devamsızlık nedenleri bakımından anlamlı fark vardır. (p:0,001, p<0,05)

Kız öğrencilerin ağırlıklı olarak bu sorunu belirttiği görülmektedir. Bu sorunun kültürel, sosyal ve ekonomik boyutları bulunmaktadır. Bu sebeple, ebeveynlerin okul idaresi tarafından uyarılması ve bilinçlendirilmesinin sorunun çözümüne katkı sağlayacağı düşünülebilir.

Tablo 7. Çalışarak eve para getirme gerekliliğinden devamsızlık yaparım.

		Çalışarak eve para getirme gerekliliğinden devamsızlık yaparım.		TOPLAM
		Katılmıyorum	Katılıyorum	
CİNSİYET	Erkek Sayısı	46	14	60
	Yüzdeler oranı %	%38,3	%11,7	%50,0
	Kız Sayısı	38	22	60
	Yüzdeler oranı %	%31,7	%18,3	%50
TOPLAM	Toplam Sayı	84	36	120
	Yüzdeler oranı	%70,0	%30,0	%100,0

Ankete katılan öğrencilerden % 30,0(F:36) çalışıp eve para getirme zorunlulukları olduğu için devamsızlık yaptıklarını belirtmiştir. Bu neden, en fazla işaretlenen altıncı nedendir. Erkek öğrencilerin % 11,7(F:14)'si, Kız öğrencilerin % 18,3(F:22)'ü devamsızlık nedeni olarak bu maddeyi işaretlemiştir. Kız ve erkek öğrenciler arasında devamsızlık nedeni bakımından anlamlı bir fark yoktur. (p:0,111, p>0,05)

Öğrencilerin işçi olarak çalıştırıldığı görülmektedir. Bu problemin giderilmesinde; velilere eğitimin öneminin kavratılması, eğitimin ailelere getirdiği ekonomik yüklerin azaltılması çözüm olarak sunulabilir. Anket sonucuna göre, Kız ve erkek öğrenciler yakın oranlarda işçi olarak kullanılmakla birlikte, kız öğrencilerin aleyhine bir durum burada da söz konusu olmaktadır.

Tablo 8. Moralim bozuk olduğu günlerde okula gitmem

		Moralim bozuk olduğu günlerde okula gitmem.		TOPLAM
		Katılmıyorum	Katılıyorum	
CİNSİYET	Erkek Sayısı	35	25	60
	Yüzdeler oranı %	%29,2	%20,8	%50,0
CİNSİYET	Kız Sayısı	54	6	60
	Yüzdeler oranı %	%45,0	%5,0	%50,0
TOPLAM	Toplam Sayı	89	31	120
	Yüzdeler oranı	%74,2	%25,8	%100,0

Ankete katılan öğrencilerden % 25,8(F:31)'i "Moralim bozuk olduğu için okula gelmem demiştir." Erkek öğrencilerden % 20,8(F:25)'i, kız öğrencilerden % 5(F:6)'i bu nedenle okula gelmediğini belirtmiştir. Kız ve erkek öğrenciler arasında anlamlı bir fark vardır (p:0,000, p<0,05).

Bu madde erkek öğrenciler tarafından yoğun olarak işaretlenmiştir. Öğrencilerin moralini bozan nedenlerin tespiti ve bunların ortadan kaldırılmaya çalışılması erkek öğrencilerin devamsızlığını azaltacaktır.

Tablo 9. Sabahları uyanamadığımdan, geç kaldığımda okula gitmem.

		Sabahları uyanamadığımdan geç kaldığımda okula gitmem		TOPLAM
		Katılmıyorum	Katılıyorum	
CİNSİYET	Erkek Sayısı	35	25	60
	Yüzdeler oranı %	%29,2	%20,8	%50,0

	Kız Sayısı	55	5	60
	Yüzdeler oranı %	%45,8	%4,2	%50,0
TOPLAM	Toplam Sayı	90	30	120
	Yüzdeler oranı	%75	%25	%100,0

Ankete katılan öğrencilerden % 25(F:30)'i "Sabahları uyanamadığım için devamsızlık yaparım." demiştir. En yoğun işaretlenen sekizinci maddedir. Erkeklerin % 20,8(25)'i, kızların %4,2(F:5)'si bu nedenle devamsızlık yaptığını belirtmiştir. Kız ve erkek öğrenciler arasında devamsızlık nedeni bakımından anlamlı bir fark vardır. (p:0,000, p<0,05)

Bu madde erkek öğrenciler tarafından yoğun olarak işaretlenmiştir. Erkek öğrenciler sabah erken uyanma problemi yaşarken kız öğrencilerde bu sorun daha az görülmüştür. Erkek öğrencilerin erken uyanamama nedenleri tespit edilir ve bu sorunlar giderilirse erkek öğrencilerin daha düzenli olarak okula devamı sağlanabilir.

Tablo 10. İhtiyacımız olduğunda izin verilmediği için devamsızlık yaparım.

		İhtiyacımız olduğunda izin verilmediği için devamsızlık yaparım.		TOPLAM
		Katılmıyorum	Katılıyorum	
CİNSİYET	Erkek Sayısı	48	12	60
	Yüzdeler oranı %	%40,0	%10,0	%50,0
	Kız Sayısı	50	10	60
	Yüzdeler oranı %	%41,7	%8,3	%50,0
TOPLAM	Toplam Sayı	98	22	120
	Yüzdeler oranı	%81,7	%18,3	%100,0

Ankete katılan öğrencilerden % 18,3 (F:21)'ü "ihtiyacımız olduğunda izin verilmediği için devamsızlık yaparım." dediği tespit edilmiştir. En yoğun işaretlenen dokuzuncu nedendir. Erkek öğrencilerin % 10 (F:12)'ü, kız öğrencilerin % 8,3'ü bu nedeni

söylemiştir. Ankete katılan kız ve erkek öğrenciler arasında devamsızlık nedeni bakımından anlamlı bir fark yoktur ($p:0,637$, $p>0,05$).

Okul yönetiminin ve öğretmenlerin bu konuda daha duyarlı olması sorunu azaltacaktır. İhtiyacın zarurietini öğretmen ve idareciler tarafından anlaşılmaya çalışılmalıdır. Bunun yanında veliler ve öğrenciler tarafından önemli olarak görülen ihtiyaçların bazıları öğretmenler ve okul idaresi tarafından önemsiz olarak kabul edilebilir. Bu nedenle öğrencilerin izne gereksinim duyabileceği durumlar, velilere ve okul idaresine iyi bir şekilde açıklanıp, okul idaresi ve veliler arasında etkin bir iletişim ortamı oluşturulmalıdır.

Tablo 11. Boş derslerin fazla olduğu günlerde okula devam etmem.

		Boş derslerin fazla olduğu günlerde okula devam etmem.		TOPLAM
		Katılmıyorum	Katılıyorum	
CİNSİYET	Erkek Sayısı	42	18	60
	Yüzdeler oranı %	%35,0	%15,0	%50,0
	Kız Sayısı	57	3	60
	Yüzdeler oranı%	%47,5	%2,5	%50,0
TOPLAM	Toplam Sayı	99	21	120
	Yüzdeler oranı	%82,5	%17,5	%100,0

Ankete katılan öğrencilerden % 17,5(F:21)'u "Boş derslerin fazla olduğu günlerde okula devam etmem." demiştir. En fazla işaretlenen onuncu nedendir. Erkek öğrencilerin % 15,0(F:18)'i, kız öğrencilerin % 2,5(F:3)'i bu nedeni işaretlemiştir. Kız ve erkek öğrenciler arasında devamsızlık nedeni bakımından anlamlı bir fark vardır ($p:0,000$, $p<0,05$).

Boş derslerin çokluğunun okula devam etme konusunda öğrencilerin motivasyonunu düşürdüğü görülmüştür. Kız öğrencilerin bu devamsızlık nedenini az işaretlemiş olması, kızların okuldan kaçma eylemlerinin az olmasıyla ilişkilendirilebilir. Bu sorunun çözümünde boş derslerin azaltılması etki olacaktır.

Tablo 12. Kıyafetim müsait olmadığı günlerde okula gitmem.

		Kıyafetim müsait olmadığı günlerde okula gitmem.		TOPLAM
		Katılmıyorum	Katılıyorum	
CİNSİYET	Erkek Sayısı	46	14	60
	Yüzdeler oranı %	%38,3	%11,7	%50,0
CİNSİYET	Kız Sayısı	56	4	60
	Yüzdeler oranı %	%46,7	%3,3	%50,0
TOPLAM	Toplam Sayı	102	18	120
	Yüzdeler oranı	%85,0	%15,0	%100,0

Ankete katılan öğrencilerden %15,0(F:18)'i "Kıyafetim müsait olmadığı günlerde okula gitmem." demiştir. En fazla işaretlenen on birinci nedendir. Erkek öğrencilerden %11,7(F:14)'si, kız öğrencilerden %3,3(F:4)'ü bu nedenle okula gelmediğini söylemiştir. Kız ve erkek öğrenciler arasında devamsızlık nedenleri bakımından anlamlı fark yoktur.(p:011, p>0,05)

Okulda forma uygulaması devam etmektedir. Dolayısıyla okula gelinecek kıyafetin uygun olmaması formanın uygunluk derecesiyle ilişkilendirilmiştir. Öğrencilerin serbest kıyafetle okula gelmesi bu sorunu ortadan kaldırabilir. Bu sorun erkek öğrenciler tarafından daha çok dile getirilmiştir. ⁵

Tablo 13. Ara sıra arkadaşlarımla bir yerde eğlenmek için devamsızlık yaptığım olur.

		Ara sıra arkadaşlarımla bir yerde eğlenmek için devamsızlık yaptığım olur.		TOPLAM
		Katılmıyorum	Katılıyorum	
CİNSİYET	Erkek Sayısı	45	15	60
	Yüzdeler oranı %	%37,5	%12,5	%50,0

⁵ İlk ve ortaöğretim okullarındaki kıyafet zorunluluğu 28480 sayılı resmi gazetede yayınlanan yönetmelikle, 27.11.2012 tarihinden itibaren kaldırılmıştır. Bununla birlikte birçok okul, kıyafet zorunluluğunu gelecek eğitim öğretim yılı başına kadar devam ettirme kararı almıştır. Dolayısıyla, araştırmanın yapıldığı okulda da bu kıyafet zorunluluğu uygulamasının devam ettiği göz ardı edilmemelidir.

	Kız Sayısı	60	0	60
	Yüzdeler oranı %	%50,0	%0	%50,0
TOPLAM	Toplam Sayı	105	15	120
	Yüzdeler oranı	%87,5	%12,5	%100,0

Ankete katılan öğrencilerden %12,5(15)'i "Arada sırada arkadaşlarımla eğlenmek için devamsızlık yaparım." demiştir. En fazla işaretlenen on ikinci nedendir. Erkek öğrencilerden %12,5'(F:15)'i bu devamsızlık nedenini işaretlemiştir. Kız öğrencilerden hiç biri bu maddeyi işaretlememiştir (p:0,000, p<0,05). Bu maddeyi tamamen erkek öğrenciler işaretlemiştir. Erkek öğrencilerin bu alışkanlıklarından vazgeçmeleri için aile ile işbirliği içine girilmelidir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

4. 1 .Sonuç

Araştırmadan elde edilen bulgulardan şu sonuçlara ulaşılmıştır.

1) Tek bir neden açısından bakıldığında, en fazla işaretlenen devamsızlık nedeninin sağlık sorunlarından kaynaklandığı görülmektedir. Öğrencilerin yarısına yakını bu nedenden dolayı devamsızlık yaptığını söylemiştir. Ancak toplamda işaretlenen devamsızlık nedenine bakıldığında "Anne babanın okul vakti evde olmaması, öğrencilerin ebeveynlerine evde yardım etme zorunluluğu, öğrencilerin kardeşlerine bakmak zorunda olması, ebeveynlerin izin vermemesi, çalışıp eve para getirme zorunluluğu, öğrencilerin okula hazırlanmalarında ailenin üzerine düşen görevleri yapmaması" gibi aileden kaynaklanan nedenlerin öğrencilerin devamsızlıklarında esas büyük etkiye sahip olduğu görülmüştür. Buradan da görüleceğini üzere öğrencilerin birçoğunun devamsızlıklarının asıl nedenlerinin kendilerinin değil ailelerinin olduğu anlaşılmaktadır.

2) "İhtiyaç duyulduğunda izin verilmemesi, boş derslerin fazlalığı, kıyafetin müsait olmaması" gibi maddeler okul, öğretmen ve

yöneticilerden kaynaklanan devamsızlık nedenleri olarak tespit edilmiştir. Bu nedenler de yoğun olarak işaretlenmiştir.

4) “Ara sıra arkadaşlarımla bir yerde eğlenmek için devamsızlık yaptığım olur.” seçeneği bireysel nedenlerden kaynaklanan maddelerin arasında en yoğun işaretlenenidir. Bunu tamamen erkek öğrencilerin işaretlemiş olması, okul idaresininin ve öğretmenlerin bu konuda dikkat etmesini ve okul-aile iş birliğinin arttırılması gerektiğini göstermiştir.

5) Kız ve erkek öğrenciler arasında devamsızlık nedenlerinde önemli derecede farklılıklar ortaya çıkmıştır. Özellikle kız öğrenciler aleyhine ailevi nedenlerden kaynaklanan devamsızlık nedenleri tespit edilmiştir.

6) Ortaokul öğrencilerinin işçi olarak çalıştırılması, bu öğrencilerin eğitim yaşantılarını önemli derece olumsuz etkilemektedir.

4. 2. Öneriler

Araştırma bulgularına dayalı olarak alınabilecek önlemlere ve bu konuda yapılmasının yararlı olacağı düşünülen araştırmalara ilişkin önerilere aşağıda yer verilmiştir:

- 1) Velilere eğitimin önemini kavratmak için yoğun çalışmalar yapılmalıdır.
- 2) Öğrencilere ve ailelere temizlik kuralları anlatılmalı, öğrencilere kişisel temizlik bilinci kazandırılmalıdır.
- 3) Öğrenciler okula gönderilmek yerine evde yardımcı olarak kullanılmaktadırlar. Velilerin bu konuda bilinçlendirilmesi bu devamsızlık nedenini azaltacaktır.
- 4) 36-60 aylık çocuklar için eğitim verecek okullar açılmalıdır.
- 5) Eğitimin ailelere getirdiği maddi yüklerin azaltılması gerekmektedir.

- 6) Okula devamsızlık yapan öğrenci ve buna müsaade eden velilere, kanun ve yönetmeliklerin öngördüğü cezaların uygulanması, devamsızlığı azaltmakta etkili olacaktır.
- 7) Okul yönetimi ve Milli Eğitim Bakanlığı boş derslerin azaltılması konusunda daha çok gayret göstermelidir.
- 8) Öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarına daha duyarlı olunmalıdır.

KAYNAKÇA

PegemA Yayınları (1997). *Sosyal Bilimlerde Araştırma: Yöntem, Teknik ve İlkeler*, Ankara: A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.

Karasar, Niyazi (1994). *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler*, Ankara: 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd.

MEB. (2004), İlköğretim Kurumları Yönetmeliği, 25620 Sayılı Resmi Gazete.

MEB (2012). *Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul Öğrencilerinin Kılık ve Kıyafetlerine Dair Yönetmelik*, 28480 Sayılı Resmî Gazete.

Taymaz, Haydar (2000). *İlköğretim ve Ortaöğretim Okul Müdürleri İçin Okul Yönetimi, Okul Yöneticisinin İş Alanları, Alanlara Giren İşler, İşlerin İşlemleri İşlem Basamakları*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

TEZCAN, Mahmut (1981). *Eğitim Sosyolojisine Giriş*, Ankara: Ankara Üni. Eğit. Fak. Yayınları.

Künye:

Haberli, Mehmet, Mehmet Fatih GÜVENÇ, "Ortaokul Öğrencilerinin Cinsiyet Değişkeni Bağlamında Devamsızlık Nedenleri", *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, C.1, sy. 4, 2012, ss. 149-166.